

TR3 kaupunkiympäristöt: Kaupunkiekosysteemialueet ja toimenpiteet

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministerie

Artikla 8 ei
velvoita
kaavoitusta

EU:n ennallistamisasetus artikla 8 (kaupunkiympäristöt)

Kaupunkiekosysteemialueiden

kaupunkivihreä ja latvuspeitto:

- ei nettohävikkiä 2030 saakka
- **kasvava kehityssuunta 2031 alkaen**
 - kaupunkivihreä kansallisella tasolla
 - latvuspeitto kullakin kaupunkiekosysteemialueella kunnes **tyydyttävä taso** on saavutettu.

Jäsenvaltio
määrittelee

Nettohävikkitarkastelun ulkopuolelle voidaan jättää kaupunkiekosysteemialueet, joissa kaupunkivihreän osuus ylittää 45 % ja puuston latvuspeitto 10 %.

Jäsenvaltio
määrittelee

Tavoitteet ja seuranta kaupunkiympäristöissä

Ei sovelleta nettohävikkitavoitetta

- Suomessa ei sovelleta kaupunkiekosysteemialueiden kaupunkivihreän ja latvuspeiton kansallisen kokonaispinta-alan nettohävikkitavoitetta aikavälillä 2024-2030, koska kaikki Art 8 -kunnat ylittävät tasot kaupunkivihreä 45 % ja latvuspeitto 10 %.

Saavutettava kasvava kehityssuunta 2031 alkaen

- 2031 alkaen on saavutettava kaupunkivihreän kansallisen kokonaispinta-alan ja jokaisen kaupunkiekosysteemialueen latvuspeiton kasvavat kehityssuunnat.
- Jäsenvaltio määrittelee kasvun tyydyttävät tasot. Komissiolta saadaan puitteet määrittelylle vasta vuoden 2028 loppuun mennessä.

Määritelmät ja seuranta

- **Kaupunkivihreä** on puiden, pensaikkojen, pensastojen, pysyvän ruohokasvillisuuden, jäkälien, sammalten ja sisävesistöjen kokonaisala, mukaan lukien rakennuksiin integroitu vihreä.
- **Latvuspeitto** on puiden latvusten peittämä kokonaisala.
- Toimeenpanon ja tavoitteiden seurannasta ja raportoinnista vastaa jäsenvaltio. Copernicuksen satelliittikuva-aineisto (*CLC+ Backbone & HRL Tree Cover Density*), tarkkuustasot 10 m2.

Suomessa Art 8 soveltamisalan piirissä on 67 kuntaa

Espoo
Forssa
Hamina
Hanko
Heinola
Helsinki
Hyvinkää
Hämeenlinna
Iisalmi
Imatra
Joensuu
Jyväskylä
Järvenpää
Kaarina
Kajaani
Kangasala
Kankaanpää
Karkkila

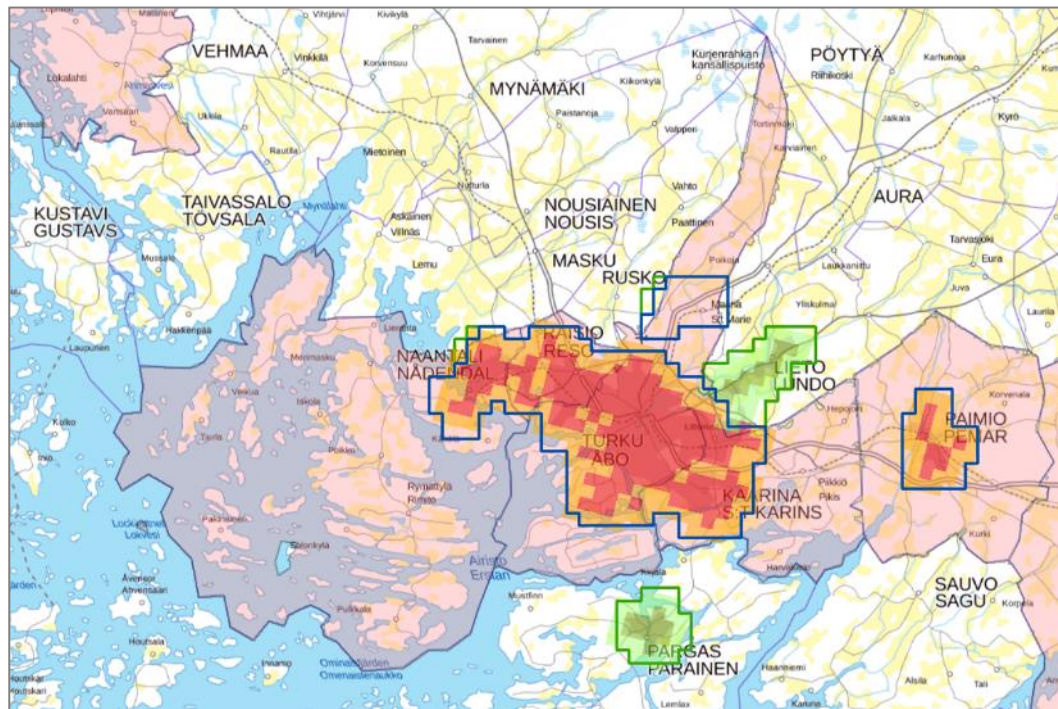
Kauniainen
Kemi
Kempele
Kerava
Kirkkonummi
Kokkola
Kotka
Kouvola
Kuopio
Kuusamo
Lahti
Lappeenranta
Lapua
Lempäälä
Lieksa
Lohja
Maarianhamina
Mikkeli

Muurame
Naantali
Nokia
Nurmijärvi
Oulu
Paimio
Pietarsaari
Pirkkala
Pori
Porvoo
Raahe
Raasepori
Raisio
Rauma
Riihimäki
Rovaniemi
Salo
Savonlinna

Seinäjoki
Tampere
Tornio
Turku
Tuusula
Ulvila
Uusikaupunki
Vaasa
Valkeakoski
Vantaa
Varkaus
Ylivieska
Ylöjärvi

Kaupunkiekosysteemialueiden rajausratkaisut

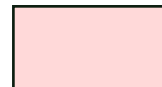
Kaupunkivihreää ja latvuspeittoa seurataan kaupunkiekosysteemialueilla, joiden rajaamiseen on useita vaihtoehtoja.

Taajaan asutut UCC-alueet

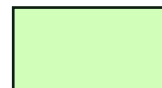

Taajaan asutut UCC-alueet + lähialueet (tässä 1 km raja)

Koko kunta LAU (kuntarajat)

Kaupunkiekosysteemialue voi koskea yhtä kuntaa tai se voi olla yhdistelmä *vierekkäisten* kuntien kaupunkiekosysteemialueista.

Taajaan asutut UCC-alueet + lähialueet (tässä 1 km raja) kunnissa, jotka *eivät kuulu* artiklan 8 piiriin

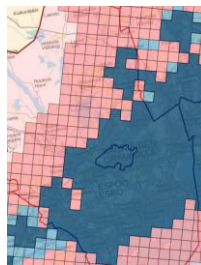

Kaupunkiekosysteemialueiden rajaukset

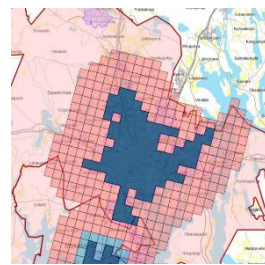
- Valmistelijoiden ehdotus on, että kaupunkiekosysteemialueeksi rajataan kunnan ehdotuksen mukaisesti
 - **vain taajaan asuttu UCC-alue** (12 kuntaa) tai
 - **taajaan asuttu UCC-alue + lähialueruudut** (49 kuntaa, yksittäisten kuntien osalta voidaan vielä teknisiä tarkistuksia).
 - Jos kunta ei ole jättänyt ehdotusta rajauksesta, kaupunkiekosysteemialueeksi määritellään UCC-alue (5 kuntaa)
- Rajauksista toteutettiin kunnille kaksi kommenttikierrosta, joihin vastasi yhteensä 61 kuntaa. Mahdolliset lähialueruudut tuli ehdottaa 1 km² karttaruutuja käyttäen.
- TR3 linjasi käytettävistä kaupunkiekosysteemialueiden rajaustavoista vuoden 2025 lopulla pidetyissä kokouksissa ja kaupunkiekosysteemialuekohtaisten rajausten periaatteista kokouksessaan 02/2026.
- Kansallisen valmistelun tueksi pyydettiin komissioltä selvennystä asetuksen kirjauksiin ja käytiin tiedonvaihtoa kaupunkiekosysteemialueista Ruotsin ja Tanskan kanssa.

Esimerkkejä kuntien tekemistä rajausehdotuksista

Pelkkä UCC-alue

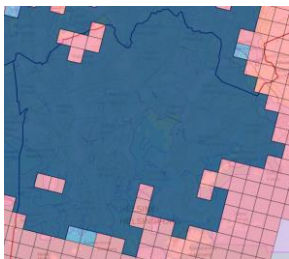

Espoo

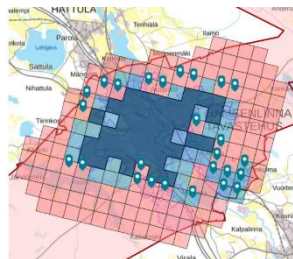

Jyväskylä

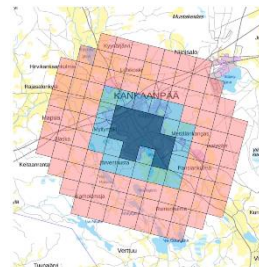
UCC-alue + lähialueruutuja

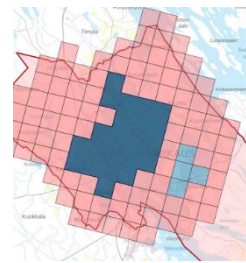
Helsinki

Hämeenlinna

Kankaanpää

Varkaus

UCC-alue - tummansininen

Kunnan ehdottama lähialue - vaaleansininen

Muut kyselyssä valittaviksi mahdollistetut ruudut – vaaleanpunainen

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Toimenpidevalmistelun eteneminen

- Toimenpidekokonaisuus koostuu konkreettisesti kaupunkiympäristöä viherryttävistä toimista sekä niitä ohjaavista ja mahdollistavista toimista, jotka muodostavat kiinteästi toisiinsa kytkeytyvän ja toisiaan tukevan kokonaisuuden.
- Kunnat voivat valita toimenpiteistä omalta kannaltaan vaikuttavimmat toimet. Pääosa toimista toteutetaan kunnissa ja kuntien toimesta, osa ohjaavista ja tukevista toimista edellyttää kansallisen tason toteuttajaa (esim. informaatio-ohjaus).
- Pyritty huomioimaan yhteensovittaminen maatalousympäristöjen teemaryhmän näkökulmien kanssa (latvuspeitto lisäämistavoite & pölyttäjien elinolosuhteet).
- Toimenpideideoita on koottu laajapohjaisten työpajojen (22.9. latvuspeitto, 9.10. kaupunkivihreä, 15.12. kokonaisuus) avulla sekä huomioiden sidosryhmien kannanotot.
- Käsittely teemaryhmässä 3 12/2025 ja 01/2026, projektiryhmässä 01/2026 ja 02/2026 ja ohjausryhmässä 02/2026. Toimenpiteiden sisältöjä tarkennetaan valmistelun aikana.

Ehdotetut toimenpiteet: A Konkreettiset toimet

1 Katuympäristöjen ja pysäköintialueiden puuston lisääminen

- Lisätään puuston määrää erityisesti tiiviin keskustan katuympäristössä ja parkkipaikoilla ja uudistetaan katutilan tilajakoa siten, että kaupunkiympäristöön muodostuu viherjatkumoit. Ennakoidaan jo katuympäristöjen suunnitteluvaiheessa katupuiden säilyttäminen ja niiden elinolojen parantaminen.

2 Koulujen, päiväkotien ja muiden palvelukohteiden pihojen kaupunkivihreän ja puuston lisääminen

- Lisätään koulujen, päiväkotien ja muiden julkisten ja yksityisten palvelukohteiden pihojen puustoa ja kaupunkivihreää. Tavoitteena on kehittää pihoja luonnonmukaisiksi, oppimista ja hyvinvointia tukeviksi ympäristöiksi erityisesti helposti saavutettavilla kunnallisesti hallinnoiduilla alueilla. Toimenpidettä toteutetaan peruskorjausten yhteydessä ja uusia kohteita suunniteltaessa. Laaditaan myös suunnittelijoille suunnatut päiväkotien ja koulujen viherryttämishjeet sekä infomateriaali vihreän terveys- ja oppimisvaikutuksista.

3 Kaupallisten alueiden, teollisuusalueiden ja brownfield-alueiden viherryttäminen

- Lisätään kaupunkivihreää ja puustoa paljon tilaa vievillä kaupallisilla, teollisuus- ja varastoalueilla sekä viherrytetään käytöstä poistuneita teollisuus-, satama- ja varastoalueita ja esim. käyttötarkoitukseltaan muuntuvia asema-alueita. Näillä alueilla lisäämisen potentiaali voi olla paikallisesti merkittävä. Laaditaan ohjeet brownfieldien viherryttämiseen.

4 Kaupunkivihreän kytkeytyneisyyden lisääminen

- Lisätään viheryhteyksiä tunnistamalla ja poistamalla niiden välisiä katkoksia sekä huomioimalla mahdollisuuksien mukaan myös viher- ja hulevesialueiden kytkökset (siniviherrakenteet). Kartoitetaan ja viherrytetään vähän käytetyt alueet ja vahvistetaan samalla alueiden ekologisia verkostoja.

Ehdotetut toimenpiteet: B Tukevat ja ohjaavat toimet

5 Tietopohjan vahvistaminen ja informaatio-ohjaus

- Vahvistetaan kaupunkivihreän ja latvuspeiton kehittämisen tietopohjaa ja seurantaan sekä informaatio-ohjausta ja yhteistyötä. Kokonaisuus voi sisältää esim. viherrakenteen tietopohjan ja seurannan kehittämistä, asiantuntijoiden osaamisen vahvistamista, hyvien käytäntöjen kokoamista ja viestintää, kampanja- ja haastemuotoisia toimia sekä ohjelmallista tukea.

6 Kaupunkivihreän rahoituspolku ja kannusteet

- Sisältää rahoituksellisia (valtionavustus, jos rahaa on käytettävissä) keinoja. Jos suunnitelman laatimisen jälkeen määriteltävien kaupunkivihreän ja latvuspeiton kasvutavoitteiden saavuttaminen osoittautuu haasteelliseksi, tarvittaessa selvitetään mahdollisia fiskaalisia keinoja kaupunkivihreän ja latvuspeiton lisäämiseksi vuodesta 2040 eteenpäin.

7 Kuntien viherryttämissuunnitelmien ja muiden ohjelmien laatiminen

- Sisällytetään artiklan 8 toimeenpanoa tukevat kaupunkivihreän ja latvuspeiton lisäämistavoitteet EU:n biodiversiteettistrategian kehottamiin yli 20 000 asukkaan kuntien viherryttämissuunnitelmiin tai muihin ohjelmiin, kuten luonnon monimuotoisuusohjelmat, luonnonhoitosuunnitelmat, luonnonsuojeluohjelmat, viheralueohjelmat ja viherrakennanalyysit.

8 Viherympäristötavoite kaupunkikehittämisen sopimusvälineisiin

- Lisätään soveltuvin osin viherympäristötavoitteet kaupunkikehittämistä koskeviin sopimuksellisiin instrumentteihin, joita ovat tällä hetkellä esimerkiksi MAL-sopimukset ja SUMP-suunnitelmat. Tarkemmat tavoitteet määritellään kunkin sopimuskokonaisuuden ja neuvottelujen yhteydessä.

Toimenpide	Pääeko-systeemi, muut liittyvät ekosyst.	Nykytila: Suunniteltu/ Hyväksytty/ Toteutuksessa/ Toteutettu, vaik. ei täysin saavut.	Aikataulu: - 30.6.2032 / 2040 tai 2050 saakka/ Muu jakso	Komission toimenpide-typologia	Toimenpiteen kohteen pinta-ala	Rahoitustarpeet: 8/2020-7/2024 , 8/2024-6/2032, 7/2032-12/2050
1 Katu ympäristöjen ja pysäköintialueiden puuston lisääminen	kaupunkiekosyst.	suunniteltu	2031-2050	Greening of transport routes/ infrastructure		
2 Koulujen, päiväkotien ja muiden palvelukohteiden pihojen kaupunkivihreän ja puuston lisääminen	kaupunkiekosyst.	suunniteltu	2031-2050	Greening of buildings/ development s		
3 Kaupallisten alueiden, teollisuusalueiden ja brownfield-alueiden viherryttäminen	kaupunkiekosyst.	suunniteltu	2031-2050	Change of land use; Greening of buildings/ developments		
4 Kaupunkivihreän kytkeytyneisyyden lisääminen	kaupunkiekosyst.	suunniteltu	2031-2050	Improving ecosystem quality		
5 Tietopohjan vahvistaminen ja informaatio-ohjaus	kaupunkiekosyst.	suunniteltu	2031-2050	Education and awareness raising		
6 Kaupunkivihreän rahoituspolku ja kannusteet	kaupunkiekosyst.	suunniteltu, osin selvitetään tarvittaessa myöhemmin	tarkentuu myöhemmin	Economic and other incentives		
7 Kuntien viherryttämissuunnitelmien ja muiden ohjelmien laatiminen	kaupunkiekosyst.	EU:n BD-strategia suosittelee, osin tehty	2031-2050	Other enabling and supporting measures		
8 Viherympäristötavoite kaupunkikehittämisen sopimusvälineisiin	kaupunkiekosyst.	nykyisissä MAL-sopimuksissa hyvin ohuesti	tarkentuu sopimusten kautta	Other enabling and supporting measures	sopimusten kohdekunnat	

Lisätiedot

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministerie

Kuntien UCC-alueiden kaupunkivihreän ja latvuspeiton lähtötasot

- Kaupunkivihreä: keskiarvo n. 64 %, vaihteluväli 47-83 %
- Latvuspeitto: keskiarvo n. 27 %, vaihteluväli 12-36 %
- Komission käyttämä data

Local Administrative Units (LAU)	2024	Vector polygon shapefile	LAU
Degree of Urbanisation (DEGURBA)	2024	Tabular format	DEGURBA
Urban Centres and Urban Clusters	2021	Raster at 1km resolution	UCUC
Corine Land Cover CLCplus Backbone	2023	Raster at 10m resolution	CLCplus Backbone
Tree Canopy Cover	2023	Raster at 10m resolution	HRL Tree Cover Density

Asetuksen kirjaukset ja komission ohjeet kaupunkiekosysteemialueista

[Ennallistamisasetuksen](#) artiklan 14 mukaan kaupunkiekosysteemialueiden rajaamiseen on useita vaihtoehtoja:

14 artikla, Kansallisten ennallistamissuunnitelmien laatiminen

“4. Jäsenvaltioiden on määritettävä ja kartoitettava 8 artiklassa tarkoitetut kaupunkiekosysteemialueet kaikkien kaupunkiensä, pienempien kaupunkiensä ja esikaupunkiensä osalta. Kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin kaupunkiekosysteemialueeseen kuuluvat:

a) koko kaupunki tai pienempi kaupunki ja esikaupunki; tai

b) kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin osat, mukaan lukien vähintään sen kaupunkikeskukset, kaupunkiklusterit ja, jos asianomainen jäsenvaltio katsoo sen asianmukaiseksi, kaupungin lähialue.

Jäsenvaltiot voivat yhdistää kahden tai useamman vierekkäisen kaupungin tai kahden tai useamman vierekkäisen pienemmän kaupungin ja esikaupungin tai molempien kaupunkiekosysteemialueet yhdeksi näille kaupungeille tai pienemmille kaupungeille ja esikaupungeille yhteiseksi kaupunkiekosysteemialueeksi.”

Artiklan 3 mukaan lähialueen määrittelyssä tulisi soveltaa 1 km ohjeellista etäisyyttä:

3 artikla, Määritelmät

“Tässä asetuksessa tarkoitetaan:”

“19) ”kaupunkien lähialueilla” kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden viereisiä alueita, mukaan lukien vähintään kaikki alueet, jotka sijaitsevat enintään yhden kilometrin etäisyydellä kyseisten kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden ulkorajoista ja jotka sijaitsevat samassa kaupungissa, pienemmässä kaupungissa tai esikaupungissa kuin kyseiset kaupunkikeskukset tai kaupunkiklusterit,”

[Ennallistamissuunnitelmaportaalin Q&A-osiossa](#) ja Art 8 menetelmäohjeessa komissio kuitenkin ohjeistaa, että mahdollisille tiiviitä alueita ympäröiville lähialueille ei ole ala- tai ylärajaa:

“Komission NRR portal Q&A: How can peri-urban areas be accounted for?

As Member States are free to establish their urban ecosystem area (UEA) boundaries anywhere within the LAU - as long the UAE consists of at least the urban centres and urban cluster – there is no obligation to set any specific peri-urban area (at 1km, or any other distance). It is, however, strongly recommend that a peri-urban area is included around the built-up area of the city to avoid any unwanted displacement of development to an area just outside the current built-up area.”

Yhteystiedot

Samuli Alppi, yksikön johtaja,
samuli.alppi@gov.fi, +358 295 250 036

Virve Hokkanen, erityisasiantuntija,
virve.hokkanen@gov.fi, +358 295 250 034

Sanna Käyhkö, suunnittelija,
sanna.kayhko@gov.fi +358 295 250 178

Kestävä rakentaminen ja asuminen –osasto,
Ympäristöministeriö

Lisätiedot

VN Hankeikkuna

[Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatiminen](#)

YM:n infosivu

ym.fi/ennallistamisasetus

Suomen ympäristökeskuksen selvitystyö (materiaali päivittyi):

[Kaupunkivihreän ja latvuspeiton lähtötasot ja tyydyttävät tasot](#)

EU:n ennallistamisasetus (EU) 2024/1991

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministerie